

První sériová

▲
SEDAN ALFA ROMEO 1900
SE V TÉHLE PODOBĚ VYRÁBĚL
V LETECH 1951 AŽ 1954

PRVNÍM SÉRIOVĚ VYRÁBĚNÝM
VOZEM SLAVNÉ MILÁNSKÉ ZNAČKY
BYLA ALFA ROMEO 1900, JEJÍŽ
PRODUKCE ODSTARTOVALA
NA JARĚ 1951.

Revoluční projekt

Projekt 1900, jehož otcem byl inženýr Orazio Satta Puliga (1910–1974), znamenal revoluci v historii renomované milánské automobilky. Jeho cílem bylo vytvořit moderní vůz střední třídy schopný rentabilní sériové výroby, jenž měl konkurenci převýšit výkonem motoru a jízdními vlastnostmi. Prozradíme rovnou, že se to podařilo.

Automobil vyvinutý v letech 1948 až 1950 se výrazně odlišoval od předcházejících konstrukcí značky Alfa Romeo. Po čtvrt století zasvěceném drahým šestiválcům a osmiválcům se vracel ke čtyřválcovému motoru, ovšem v sofistikovaném provedení s rozvozem DOHC, tedy se dvěma řetězem poháněnými vačkovými hřídeli v hlavě válců.

Typ 1900 byl prvním vozem své značky se samonosnou karosérií a volantem umístěným vlevo. Pérování vpředu i vzadu obstarávaly vinuté pružiny, přední kola byla nezávisle zavěšena na lichoběžníkových polonápravách, poháněná tuhá zadní náprava byla vedena dvěma podélnými rameny a opatřena centrálním trojúhelníkovým

závěsem. Bubnové brzdy na všech čtyřech kolech měly kapalínové ovládání.

Prototyp „devatenáctistovky“ se představil veřejnosti v květnu 1950 na turinském autosalonu, Alfa Romeo 1900 v definitivní podobě s nově tvarovanou předí měla premiéru v říjnu 1950 na autosalonu v Paříži a následně byla vystavena i v Londýně. Výroba nového automobilu se však začala rozbíhat až na jaře 1951, do konce roku tehdy továrnu opustilo 1200 vozů. V roce následujícím, kdy začala naplno fungovat výrobní linka, už produkce překročila hranici 3500 automobilů.

Připomeňme, že vývoj a příprava výroby typu 1900 probíhaly za vydatné finanční pomoci amerického Marshallova plánu poválečné obnovy Evropy. Díky ní, ale také díky nesmírnému úsilí zaměstnanců automobilky, se podařilo resuscitovat zčásti vybombardovanou továrnu a instalovat v ní technologická zařízení potřebná k sériové výrobě.

Alfa Romeo 1900 ve standardním provedení z let 1951 až 1954 měla pod kapotou již zmíněný čtyřválec DOHC

KABRIOLET
ALFA ROMEO
1900 SPRINT
ROČNÍKU 1951
S KAROSERIÍ
PININ FARINA

PRODLOUŽENÁ
LIMUZÍNA SE ŠESTI
BOČNÍMI OKNY
ZHOVENÁ
V KAROSÁRNĚ COLLI

DVOUMÍSTNÉ KUPÉ
ALFA ROMEO 1900
SPRINT S KAROSERIÍ
CASTAGNA (1953)

o objemu 1884 cm³ a výkonu 80 k (59 kW), spojený se čtyřstupňovou převodovkou ovládanou řadicí pákou u volantu.

Pětimístný sedan s rozvorem 2,63 m byl dlouhý 4,40 m, široký 1,60 m a vysoký 1,49 m, vykazoval pohotovostní hmotnost 1100 kg a dosahoval největší rychlosti 150 km/h. V běžném provozu spotřeboval 10 až 12 l benzínu na 100 km, palivová nádrž uložená pod podlahou zavazadlového prostoru měla objem 46 l.

Do roku 1954 vzniklo přes 7400 vozů v tomto provedení, vedle nich také šest stovek sedanů s označením 1900 TI (Turismo Internazionale) poháněných čtyřválcem 1884 cm³ vyladěným na 100 k SAE (74 kW), díky němuž uhaněly rychlosti až 170 km/h. Získaly řadu sportovních úspěchů v závodech i soutěžích a dokázaly úspěšně bojovat i s třilitrovou konkurencí.

Auta na míru

Už v roce 1951 začala automobilka vyrábět zkrácenou verzi typu 1900 C vhodnou k dalšímu zpracování ve specializovaných karosárnách. Zesílená podvozková plošina měla rozvor zkrácený na 2,50 m a nový model nesl označení Alfa Romeo 1900 Sprint. Byl vybaven

◀ **HBITÉ KUPÉ**
ALFA ROMEO 1900
SPRINT Z ROKU 1953
S KAROSERÍÍ
PININ FARINA

◀ **V TRADIČNÍM STYLŮ:**
KUPÉ 1900 SPRINT
S KAROSERÍÍ TOURING
SUPERLEGGERA

◀ **ALFA ROMEO 1900
SUPER SPRINT
S HLINIKOVOU
KAROSERÍÍ ZAGATO
(1954)**

◀ **DNES UŽ TĚMĚR
ZAPOMENUTÉ KUPÉ
1900 SPRINT
S KAROSERÍÍ VIGNALE
(1953)**

► čtyřválcem 1884 cm³, jenž s pomocí dvojitého karburátoru Weber dával výkon 100 k SAE (74 kW).

Kolem tří stovek vozů 1900 Sprint ročně oblékala milánská firma Touring do podoby konzervativně stříženého dvoumístného kupé Superleggera, dlouhého 4,40 m a vysokého 1,35 m. Kupé o hmotnosti 1050 kg jezdilo rychlostí až 180 km/h, většinou na tradičně vyhlížejících šestnáctipalcových drátových kolech Rudge Whitworth.

Druhým hlavním partnerem byla turínská karosárna Pinin Farina (ano, tehdy ještě psána dvěma slovy). V období 1951 až 1953 vyrobila devět desítek čtyřmístných kabrioletů 1900 Sprint a stovku dvoumístných sportovních kupé s panoramatickým zadním oknem.

V malých počtech – většinou po jednotlivých kusech, na zakázku – stavěly kupé Alfa Romeo 1900 Sprint i další karosárny, např. Boano, Castagna, Ghia a Vignale.

Celkový počet vozů 1900 Sprint všech karosářských provedení jen o málo překročil hranici 1200 kusů.

Zcela výjimečnou kreací na podvozkové plošině Alfa Romeo 1900 Sprint byl prototyp automobilu budoucnosti BAT 5 Supersonica, který v roce 1953 navrhl ve studiu Bertone designér Franco Scaglione (1917–1980).

Stíhačce podobný 4,7 m dlouhý futuristický vůz zhotovený v Bertoneho dílnách nezůstal osamocen, během dvou let následovaly dvě další obdobně Scaglioneho kreace s označením BAT 7 a BAT 9.

Mimořádně – označení BAT bylo zkratkou italského výrazu Berlinetta Aerodinamica Tecnica a oba mladší exempláře už byly postaveny na inovované podvozkové plošině 1900 Super Sprint s dvoulitrovým motorem.

Dvoulitry

V sezoně 1954 přibýlo v označení vozů Alfa Romeo 1900 slovo Super, které signalizovalo přítomnost čtyřválců převrtného na objem 1975 cm³. V základní verzi sedanu 1900 Super dával výkon 90 k SAE (66 kW), v modelu 1900 TI Super s pomocí dvou dvojitých karburátorů 115 k SAE (85 kW) a nadále byl spojen se čtyřstupňovou převodovkou. Lehce zvýšené spotřebě paliva odpovídala nádrž zvětšená na 53 l.

Novinkou v nabídce byla limuzína se šesti bočními okny, rozvorem prodlouženým na 3,08 m a celkovou délkou 4,85 m. Tyto šestimístné vozy stavěla na zakázku milánská karosárna Colli, celkem jich do roku 1958 zhotovila 95.

V říjnu 1955 byl v Londýně představen dvoudveřový model Alfa Romeo 1900 Super Primavera, jehož výrobu zajišťovala karosárna Boano. Celkový počet těchto vozů zůstal pod hranicí tří stovek kusů, zatímco produkce sedanů s dvoulitrovým motorem překročila 8500 exemplářů, z nichž poslední byly expedovány počátkem roku 1959.

Stejně jako dvoudveřový model Primavera i sedany Super a TI Super si zákazník mohl objednat v dvoubarevné kombinaci karoserie doplněné chromovanými lištami.

Špičku nabídky představovaly sportovní modely 1900 Super Sprint s kratším rozvorem 2,50 m, které měly dvoulitrový motor o výkonu 115 k (85 kW) spojený s pětistupňovou převodovkou. U ni mohl zákazník volit mezi řadící pákou pod volantem a na středním tunelu. Podle provedení karoserie dosahovaly tyto vozy největší rychlosti 180 až 190 km/h a ve své době patřily k nejrychlejším na evropských silnicích.

V období 1954–58 vzniklo šest stovek automobilů 1900 Super Sprint, přičemž největší podíl měla nadále kupé s karoserií Superleggera od firmy Touring. V sezoně 1956 kupé

▲
DVOUMÍSTNÉ AERODYNAMICKÉ
KUPÉ ZAGATO MĚLO OSOBITĚ
TVAROVANOU PŘÍD

dostalo novou karoserii se zkrácenou střechou a jen dvěma bočními okénky.

Zvláštní zmínku si zaslouží dvě desítky aerodynamických kupé 1900 Super Sprint Zagato s hliníkovou karoserií, z nichž většina se uplatnila na závodních tratích. Osobitě tvarované aerodynamické

kupé Super Sprint vystavovala v roce 1955 na turinském autosalonu karosárna Boano, zůstalo však solitérem.

Několik exemplářů kupé a kabrioletů ostřeji řezaných tvarů zhotovila ve druhé polovině padesátých let karosárna Ghia-Aigle, pobočka známé italské firmy ve švýcarském Luganu.

V uniformě

Pro italskou armádu a policii byl v roce 1951 vyvinut terénní vůz Alfa Romeo 1900 M s typovým označením AR 51, přezdívkou Matta ▶

► a robustním obdélníkovým rámem. S civilní „devatenáctistovkou“ jej spojoval zejména motor, čtyřválec 1884 cm³ s výkonem sníženým na 65 k (48 kW).

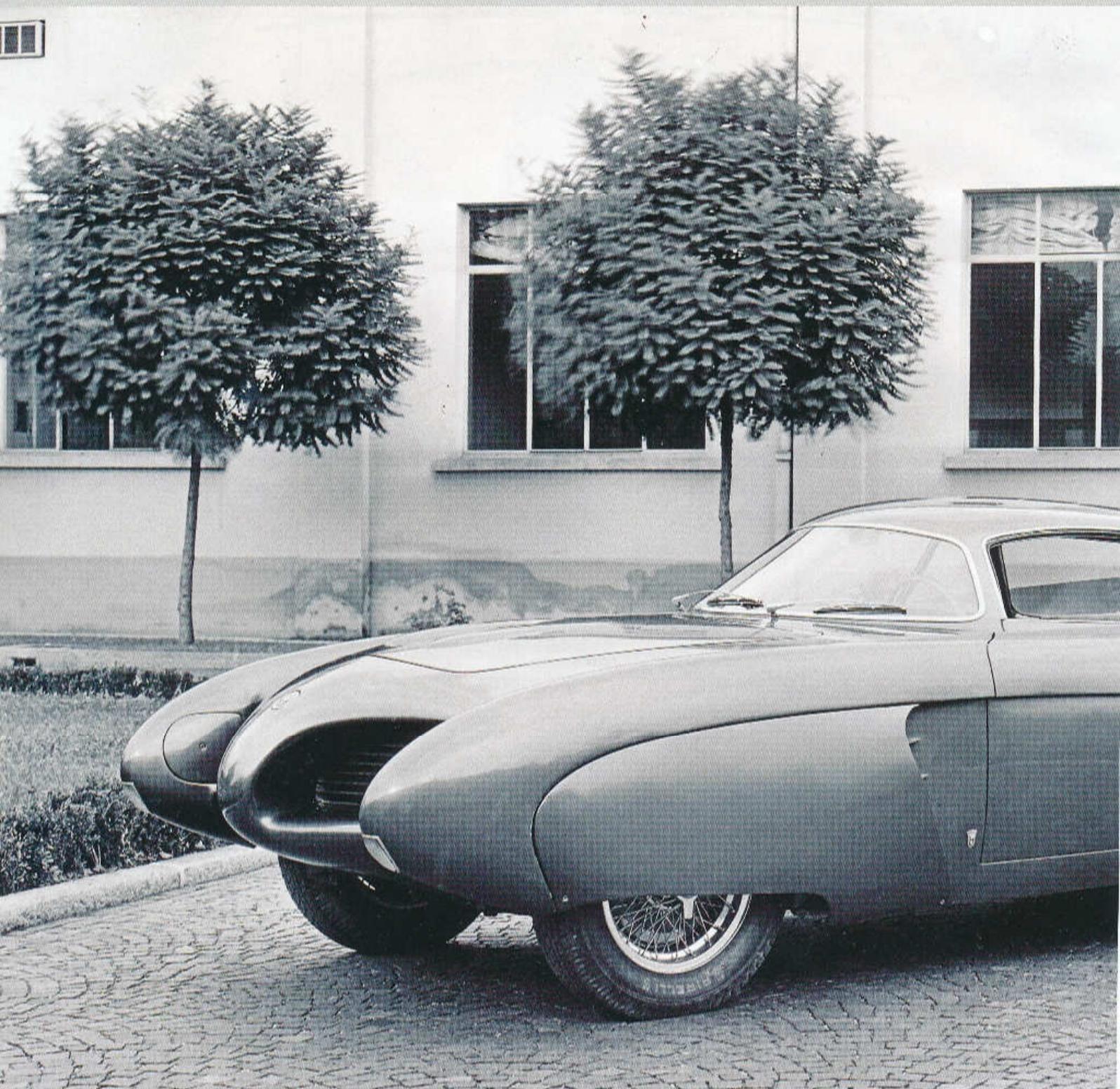
U automobilu tohoto druhu zcela neobvyklý motor s rozvodem DOHC byl pro terénní nasazení opatřen mazáním se „suchou“ klikovou skříňí, okruh mazání s nádržkou měl objem 12,5 l. Kromě hlavní čtyřstupňové převodovky vůz dostal i dvoustupňovou redukcí.

Přední kola měl nezávisle zavěšená na lichoběžníkových polo-nápravách a odpružená podélnými zkrutnými tyčemi, tuhou zadní

nápravu nesla podélná listová pera. Po silnici vůz jezdil s pohonem zadních kol, v terénu mohli řidič zapnout i pohon předních kol.

Při rozvoru náprav 2,20 m byla terénní Matta dlouhá 3,52 m, široká 1,57 m a s nataženou plátěnou střechou vysoká 1,82 m. Vykazovala pohotovostní hmotnost 1250 kg a celkovou 1900 kg.

FUTURISTICKÝ BAT 5 NAVRHL
FRANCO SCAGLIONE V ROCE 1953
VE STUDIU BERTONE

Dosahovala maximální rychlosti 105 km/h, dokázala zvládnout stoupaní 120 % a překonat brod hluboký až 70 cm.

Naprostá většina těchto automobilů měla otevřenou karoserii se sedadly pro řidiče a spolujezdce vpředu a dvěma podélnými lavicemi vzadu, na nichž mohli sedět dva a dva cestující čelem proti sobě.

Do roku 1955 bylo vyrobeno málo přes dva tisíce automobilů tohoto typu, včetně asi 150 kusů s označením AR 52 a motorem 1975 cm³ o výkonu 70 k (51,5 kW). Ty byly určeny pro hasiče, lesníky, silničáře a zemědělce. ◀

▶ ALFA ROMEO 1900
SUPER V MÓDNÍM
DVOUBAREVNÉM
PROVEDENÍ Z ROKU
1954

▶ DALŠÍ SCAGLIONEHO
VŮZ BUDOUCNOSTI:
VÝRAZNÉ OKŘÍDLENÝ
BAT 7 Z ROKU 1954

▶ SOLITÉR:
AERODYNAMICKÉ
KUPÉ 1900
SUPER SPRINT
S KAROSERÍÍ BOANO
(1955)

▶ KABRIOLET
1900 SUPER SPRINT
SE ŠVÝCARSKOU
KAROSERÍÍ
GHIA-AIGLE (1957)

▶ ČTYR VÁLEC DOHC
PŘEVZAL Z TYPŮ 1900
I TERÉNNÍ VŮZ AR 51
ALIAS MATTA

